

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнев А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

Відповідно до відпрацювань пропущених занять, слід зазначити, що студенти відпрацьовують їх також в онлайн форматі у додатку Teams, де викладачі створюють їм завдання в зручній та визначений час.

Щодо підготовки студентів до ліцензійного іспиту «Крок-2», на кафедрі створені всі умови для опанування студентами бази тестів з кожної дисципліни – організації та економіки фармації та менеджменту та маркетингу у фармації. Навчально-методичне забезпечення включає збірники тестових завдань з можливістю тестуватися онлайн в системі РАТОС, як в режимі контролю, так і тренування, де студент може бачити правильну відповідь. Створені онлайн курси включають інформаційний матеріал по темам дисциплін, а також тестові завдання містять пояснення правильної відповіді.

Щодо взаємодії викладачів курсів відповідно окремих дисциплін, проведення засідань і обмін інформацією відбувається також у додатку Teams програми Office 365 з використанням аудіо і відеозв'язку.

Потрібно зазначити, що останнім часом кафедра користується ще одним додатком Share Point програми Office 365, де створила свою сторінку з інформацією навчально-методичного забезпечення дисциплін, які викладаються на кафедрі.

Поряд з цим є моменти, які можуть порушувати навчальний процес в дистанційному режимі. Це відноситься до технічних проблем комунікаційного процесу, які пов'язані з якістю інтернет зв'язку та технічною можливістю мобільних або стаціонарних гаджетів з боку студентів.

У період присутності студентів в офлайн режимі, проведення занять відбувалося в навчальних аудиторіях кафедри, тестування проходило в комп'ютерному класі кафедри під наглядом викладача та виконання практичних завдань контролювалися під час їх виконання студентами. Лекції та проходження самостійної роботи студентами проходилися онлайн.

Як показала практика, результати навчання в офлайн режимі у більшості студентів були гірші, ніж в режимі онлайн, особливо при проходженні тестування під наглядом викладача. Це говорить про те, що студент має можливість швидко знайти відповідь в інтернет просторі. Повинна бути мотивація самого студента до навчання і опанування великої кількості інформації самостійно. Те що, вони швидко її можуть знайти, поділитися між собою в соціальних мережах можна віднести не завжди до плюсів онлайн навчання, бо окремі студенти часто її не аналізують та не запам'ятовують.

Висновки. Таким чином, з одного боку дистанційний підхід до навчання студентів дозволяє побудувати, розширити та поглибити індивідуальну навчальну траєкторію студента з персоніфікацією процесу навчання, сформувавши його освітнє інформаційне середовище, а з іншого – проведення аудиторних занять спонукають студента вчити інформаційний матеріал дисципліни і мотивуватися до його опанування.

Щодо пропозицій вдосконалення змішаної форми навчання потрібно поєднувати різні режими навчання студентів з їх виходом в аудиторії кафедр та мотивувати їх, в першу чергу, на самовідповідальність та саморозвиток.

ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ “FLEX” ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ УРОЛОГІЇ ЗДМУ

Бачурін Г.В., Ломака С.С.

Ключові слова: он-лайн заняття, моделі змішаної форми, змішане навчання.

Вступ. У березні виповнився рік, як в Україні вперше оголосили карантин для запобігання розповсюдження коронавірусної інфекції COVID-19. Запорізький державний медичний університет багато років працював над дистанційним навчанням та легко перебудовував навчальний процес на дистанційний режим. Це і було великим поштовхом працювати далі, знаходити щось нове та впроваджувати сучасні технології в роботу зі студентами, у тому числі технології змішаного навчання (Blended Learning), яку активно використовують більшість західних університетів. Основна мета реалізації “Blended

Learning” полягає в об’єднанні переваг традиційного та дистанційного навчання. Актуальним є використання змішаних технологій навчання і у сучасному українському освітньому просторі.

Основна частина. Змішане навчання складається із трьох етапів: дистанційне вивчення теоретичного матеріалу, освоєння практичних аспектів у формі денних занять, остання фаза – здача іспиту. Змішана модель навчання – це модель використання розподілених інформаційно – освітніх ресурсів в стаціонарному навчанні із застосуванням елементів асинхронного і синхронного дистанційного навчання. Практикується, як елемент стаціонарного навчання при проведенні аудиторних занять і в самостійній роботі студентів. Тобто змішане навчання успадковує переваги дистанційного навчання й виключає його недоліки.

Виділяють шість моделей змішаного навчання.

1. Модель “Face – to – Face Driver ”, при реалізації якої основна частина навчальної програми вивчається в аудиторії при безпосередній взаємодії з викладачем, а електронне навчання використовується як доповнення до основної програми (найчастіше робота з електронними ресурсами організовується протягом навчального заняття).

2. У моделі “Rotation” навчальний час розподілено між індивідуальним електронним навчанням і навчанням в аудиторії разом з викладачем, який може також здійснювати дистанційну підтримку при електронному навчанні.

3. У моделі “Flex” велика частина навчальної програми освоюється в умовах електронного навчання, а викладач супроводжує студентів дистанційно для відпрацювання складних питань, організовує очні консультації з нечисленними групами або індивідуально.

4. При реалізації моделі “Online Lab” навчальна програма освоюється в умовах електронного навчання, яке організоване в аудиторіях, оснащених комп’ютерною технікою, і супроводжується викладачем (у поєднанні з навчанням у традиційній формі).

5. У рамках моделі “Self - blend” студенти самостійно обирають додаткові до основної освіти курси, що проводяться різними освітніми установами.

6. Модель “Online Driver” передбачає освоєння більшої частини навчальної програми за допомогою електронних ресурсів інформаційно – освітнього середовища; очні зустрічі з викладачем носять періодичний характер (обов’язковими є консультації, співбесіди, іспити).

Для кафедри урології підходить більш третя модель “Flex”.

Он-лайн заняття складаються з огляду лекційного матеріалу, котрий був створений на платформі Office 365 в додатку Stream, за схемою питання – відповідь або дається тема для обговорення, чи пропонується вибір теми. Проводиться тестування (додаток Forms), та розглядаються ситуаційні кейси за різними тематиками, їх розбір в Microsoft Teams. Оцінка успішності студента проводиться в режимі он-лайн. Очно проходять заняття у міжкафедральному тренінговому центрі для придбання студентами практичних навичок. Також проводяться очні консультації з нечисленними групами або індивідуально із врахуванням індивідуального стилю навчання (рівень, тип пізнавальних здібностей, швидкість засвоєння матеріалу) студентами.

Самостійна робота студентів складається з освоєння певного матеріалу (викладачами кафедри створено та впроваджено багато, сучасних, цікавих онлайн курсів, навчальних електронних посібників), або виконання завдань. Завдання пересилаються викладачеві або через систему обміну файлами або електронною поштою. Терміни виконання завдань фіксовані – у графіку стоїть точна дата виконання. Підручники та методичні посібники представлені як у друкованому, так і в електронному вигляді.

Висновки. Отже, розвиток змішаної форми навчання сприяє модернізації освіти, та надає більше можливостей для навчання студентів. Для цього викладачам потрібна чітка організація навчального процесу. Необхідно ретельно підібрати навчальний матеріал і завдання з урахуванням індивідуальних особливостей студентів та методи навчання із

використанням можливостей інтернет – ресурсів для он-лайн занять та самостійної роботи, а також здійснення контролю роботи студентів. При цьому формувати у студента стійку мотивацію до навчально - пізнавальної діяльності.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ПЕДІАТРІЇ

Недельська С.М., Шумна Т.Є., Мазур В.І.

Ключові слова: кафедра, он-лайн та оф-лайн форма навчання, студенти

Вступ. На сучасному етапі вища освіта повинна своєчасно реагувати на виклики сьогодення, а саме – забезпечення якісного, доступного, конкурентноспроможного навчання студентам в умовах карантину щодо коронавірусної інфекції. І цього можна досягти при організації командної роботи та співпраці викладачів кафедри факультетської педіатрії, медичної і фармацевтичної інформатики та ІТ, співробітників центру дистанційної освіти та телемедицини і адміністрації Запорізького державного медичного університету.

Основна частина. Змішане навчання – це поєднання он-лайн та оф-лайн навчання, за яким навчаються студенти ЗДМУ з березня 2020 року і по теперішній час. Так, під час суворого карантину, коли Запорізька область знаходиться в «червоній зоні», на кафедрі факультетської педіатрії, практичні, самостійні заняття та лекції проводиться зі студентами 4 та 6 курсів І, ІІ медичного та ІІ міжнародного факультетів за допомогою дистанційних форм навчання: он-лайн навчання студентів в офісе 365 – «TEAMS», електронної пошти e-mail, проходження он-лайн курсів СРС на платформі EDX з використанням тестування в системі Ratos, а саме: «Алергологія та імунологія» для студентів 5-6 курсів І та ІІ медичного факультетів, «Педіатрія для студентів 4 курсу», «Педіатрія для студентів 6 курсу», «Pediatrics of 4 course», «Pediatrics of 6 course». Для підготовки до тестування Крок-2 студенти 6 курсу І медичного та ІІ міжнародного факультетів мають змогу користуватись матеріалами, викладеними на електронній сторінці кафедри. Так, для цього були створені відповідні папки (для студентів 4 та 6 курсів І, ІІ медичного та ІІ міжнародного факультетів, в яких розміщені тематичні плани самостійних занять, методичні матеріали самостійної підготовки до практичних занять, навчальні посібники з питань дитячої кардіології та алергології, посилення на он-лайн курси для 4-го та 6-го курсів для самостійної роботи, посилення на інші необхідні методичні матеріали, є інформація щодо закріплення викладачів за групами, тому студенти можуть звертатись за індивідуальною он-лайн консультацією. Також на електронних ресурсах кафедри викладений в повному обсязі лекційний матеріал для студентів та покрокова інструкція для студентів всіх факультетів з методичними матеріалами, лекціями, посібниками, посиленнями на літературні джерела, платформу EDX для занять та самостійної роботи із контактними електронними адресами закріплених за групами викладачів та питаннями, задачами, тестовими завданнями для організації дистанційного навчання за темами занять. З березня 2020 року активна педагогічна робота проводиться в «TEAMS». Так, створені тестові форми «Forms» для самостійної роботи студентів за темами занять для студентів 4 та 6 курсів І, ІІ медичного та ІІ міжнародного факультетів, для проведення тестового контролю знань та для підготовки до перехідних іспитів у студентів 4 курсу та до державного ліцензійного іспиту «Крок-2» у студентів 6 курсу. Для підвищення ефективності роботи було складено список груп із закріпленими викладачами згідно розкладу, з вказаними телефонами та електронними адресами викладачів для своєчасного проведення занять з педіатрії в дистанційному режимі за допомогою ІТ-технологій. Складено графік та план консультацій та відробок на період з організацією дистанційної роботи викладачів.